

Міністерство освіти і науки України
Чернігівський промислово-економічний коледж
Київського національного університету технологій та дизайну

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з НР

_____ С.В.Бондаренко

_____ 20__ р.

Методичне забезпечення
практичних занять з дисципліни «Економіка та організація електротех-
нічної служби підприємства» для студентів 4 курсу
спеціальності 5.05070104 «Монтаж і експлуатація електроустаткування
підприємств і цивільних споруд»

Уклав

П.Д.Білаш

Розглянуто на засіданні
циклової комісії обліково-аналітичних та економічних дисциплін
Протокол №__ від _____ 20__ року

Голова циклової комісії

І.В.Ренська

Інструкція для виконання практичної роботи 1

Тема: Підприємство в економічній системі сучасного суспільства

1 Мета:

1.1 Сформувані та закріпити знання про сутність підприємства як суб'єкта господарювання в ринковій економіці, його організаційну і виробничу структуру та різновиди підприємств

1.2 Закріпити знання про види й організаційно-правові форми об'єднань підприємств

1.3 Сформувані навички використання знань для розв'язання практичних задач

2 Матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення:

2.1 Калькулятори

2.2 Економіка підприємства: Збірник практичних задач і конкретних ситуацій: Навчальний посібник / За заг. ред. Ф.Покропівного. - К.: КНЕУ, 1999.

2.3 Харів П.С. Економіка підприємства: збірник задач і тестів. –К, Знання 2008

3 Теоретичні відомості: дати відповідь на питання

1) В чому полягає економічна сутність підприємства?

2) Різновиди підприємств в залежності від форми власності, способу формування статутного фонду та масштабів виробництва

3) Організаційна і виробнича структура підприємства

4 Хід роботи:

4.1 Задача 1.

За даними таблиці визначити зміну питомої ваги галузей промисловості в регіоні на **2014 р.**

Галузь промисловості	Питома вага продукції у 2013 р.	Коефіцієнт випередження 2013/2014 рр.
Паливна	15,4	0,99
Хімічна	20,4	0,97
Машинобудівна	6,1	1,03
Лісова і деревообробна	7,0	1,16
Будматеріалів	4,5	1,33
Скляна і фарфорофаянсова	18,3	1,06
Легка	17,0	1,12
Харчова	6,1	1,05
Поліграфічна	5,2	1Д7

4.2 Задача 2

Визначити структуру виробництва галузі промисловості у 2004, 2009, 2014 рр., а також галузеві коефіцієнти випередження в окремих підгалузях виходячи з наведених нижче даних.

У 2004 р. обсяг нормативно-чистої продукції галузі становив 24,8 млн грн., у тому числі в підгалузях: А — 5,9; Б — 5,2; В — 4,9; Г — 1,2; в інших — 7,6 млн грн.

У 2009 р. обсяг виробництва в галузі зріс на 12,5 млн грн., коефіцієнти випередження у підгалузях становили: А — 0,88; Б — 1,174; В — 1,034; Г — 1,189; в інших — 0,923.

У 2010 р. обсяг виробництва зріс порівняно із 2009 р. на 28,8 млн грн., у тому числі в підгалузях: А — 4,71; Б — 9,7; В — 6,35; Г — 2,44; в інших — 5,62 млн грн. Результати розрахунків оформити у вигляді таблиці

Підгалузь	Обсяг нормативно-чистої продукції, млн грн			Коефіцієнти випередження			Галузева структура		
	Рік								
	2004	2009	2014	2004	2009	2014	2004	2009	2014
А									
Б									
В									
Г									
Інші									
Всього у галузі промисловості				—	—	—			

4.3 Задача 3

За даними таблиці визначити темпи зростання обсягу реалізованої продукції в окремих галузях промисловості у 2014 р. порівняно з 2009 р. і виявити основні тенденції щодо зміни галузевої структури промислового виробництва за цей період.

Галузь промисловості	Рік						2014 р., у % до 2015 р.
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Паливна	100,0	125,7	104,1	158,6	149,8	133,8	
Хімічна	100,0	109,8	120,7	109,6	108,7	112,1	
Машинобудівна	100,0	113,4	110,8	123,4	145,6	122,6	
Лісова і деревообробна	100,0	114,1	100,4	115,4	94,4	105,7	
Будматеріалів	100,0	103,8	104,1	108,2	104,2	105,2	
Скляна і фарфоро-фаянсова	100,0	126,5	110,0	111,3	111,8	114,5	
Легка	100,0	124,8	111,7	113,4	115,8	116,4	
Харчова	100,0	114,3	104,9	114,4	91,7	105,9	
Поліграфічна	100,0	107,3	104,8	108,8	109,3	107,5	

5 Висновки: зробити висновок про мету, яка була досягнута при виконанні студентом практичної роботи

6 Контрольні питання:

6.1 Що таке підприємство та які його різновиди за способом формування статутного капіталу?

6.2 В чому різниця між філією та представництвом?

6.3 Що таке асоціація, концерн та консорціум?

Література:

- 1 Бойчик І. М. Економіка підприємства. Навчальний посібник. - К.: Атіка, 2002.
- 2 Економіка підприємства: Збірник практичних задач і конкретних ситуацій: Навчальний посібник / За заг. ред. Ф.Покропивного. - К.: КНЕУ, 1999. -328
- 3 Економіка підприємства: Підручник / А.Шегди - К.: Знання, 2005. – 431
- 4 Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. Ф.Покропивного. -К.: КНЕУ, 2001.- 528 с, іл.
- 5 Шваб Л.І. Економіка підприємства: Навчальний посібник. - К.: Каравела, 2004. - 568
- 6 Шепеленко Г.І. Економіка, організація і планування виробництва на підприємстві. – Март, Ростов-на-Дону, 2001.
- 7 Курочкін А. Організація виробництва: Навчальний осібник. –К.: 2001
- 8 Манів З.О., Луцький І.М. Економіка підприємства: Навчальний посібник – К.: Знання, 2004
- 9 Харів П.С. Економіка підприємства: збірник задач і тестів. –К, Знання 2008

Інструкція для виконання практичної роботи 2

Тема: Зовнішньоекономічна діяльність підприємства

1 Мета:

- 1.1 Сформувати та закріпити знання про сутність, види, принципи зовнішньоекономічної діяльності підприємства та кон'юнктуру світового ринку
- 1.2 Закріпити знання про практику здійснення зовнішньоекономічної діяльності
- 1.3 Сформувати навички використання знань для розв'язання практичних задач

2 Матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення:

- 2.1 Економіка підприємства: Підручник / А.Шегди - К.: Знання, 2005.
- 2.2 Економіка підприємства: Збірник практичних задач і конкретних ситуацій: Навчальний посібник / За заг. ред. Ф.Покропивного. - К.: КНЕУ, 1999.
- 2.3 Харів П.С. Економіка підприємства: збірник задач і тестів. –К, Знання 2008

3 Теоретичні відомості: дати відповідь на питання

- 1) Сутність, види та принципи зовнішньоекономічної діяльності
- 2) Вибір іноземного партнера
- 3) Організація ділових контактів з іноземними партнерами
- 4) Договори (контракти) у зовнішньоекономічній діяльності підприємства
- 5) Кон'юнктура світового ринку та методика її вивчення

4 Хід роботи:

Тест 1. Зовнішньоекономічна діяльність є сферою діяльності:

- а)господарської;
- б)виробничої;
- в)позареалізаційної;
- г)екологічної.

Тест 2. Зовнішньоекономічна діяльність передбачає:

- а)обмін досягненнями науки і техніки;
- б)обмін товарами;
- в)створення малих підприємств;
- г)створення спільних підприємств;
- д)усі відповіді правильні.

Тест3. Ліцензування дає можливість регулювати експортно-імпортні операції:

- а)повністю припиняти;
- б)обмежувати;
- в)мінімізувати;
- г)максимізувати.

Тест 4.Для захисту національного виробника держава використовує політику:

- а)протекціонізму;
- б) вільної торгівлі;
- в)гуманізму;
- г)даосизму.

Тест 5. Щодо дефіцитних у країні товарів застосовують:

- а) квотування експорту;
- б) квотування імпорту;
- в) ліцензування;
- г) митні збори.

Тест 6. Квотування належить до заходів:

- а) організаційно-розпорядчих;
- б) соціальних;
- в) фінансових;
- г) нетарифних заходів державного регулювання зовнішньої економічної діяльності;
- д) адміністративних.

Тест 7. Вільна торгівля сприяє:

- а) збільшенню внутрішнього виробництва всіх товарів;
- б) підвищенню рівня загальної зайнятості й розвитку здорової конкуренції;
- в) розвитку здорової конкуренції та економічному зростанню країни.

Тест 8. Порівняння експорту та імпорту індустриальних країн світу засвідчує, що:

- а) готова продукція та послуги займають більше половини експорту, а паливо — імпорту;
- б) готова продукція та послуги займають більше половини експорту, а сировина — імпорту;
- в) готова продукція займає понад половину імпорту;
- г) сировина переважає у складі експорту та імпорту;
- д) паливо займає понад половини експорту.

Тест 9. Просторовий арбітраж — це валютна операція, яка за мету має отримання прибутку від:

- а) укладання контругоди на різних валютних ринках за різними валютними курсами;
- б) курсових коливань протягом визначеного періоду;
- в) укладання контругоди на різних валютних ринках за різними валютними курсами з урахуванням курсових коливань ряду валют протягом визначеного періоду;
- г) укладання послідовних угод на різних валютних ринках за різними валютними курсами з урахуванням курсових коливань ряду валют протягом визначеного періоду.

Тест 10. Конверсійний арбітраж — це валютна операція, що ставить за мету отримання прибутку від:

- а) укладання контругод у різних валютах, на різних валютних ринках за різними валютними курсами;
- б) курсових коливань протягом визначеного періоду;

в) укладання послідовних угод на різних валютних ринках за різними валютними курсами з урахуванням курсових коливань ряду валют протягом визначеного періоду;

г) укладання послідовних угод на різних валютних ринках у різних валютах.

Тест 11. Транснаціональний концерн — це монополія, що об'єднує:

а) значну кількість позбавлених фактичної самостійності підприємств однієї або суміжних галузей господарства;

б) значну кількість позбавлених фактичної самостійності підприємств у різних галузях господарства;

в) значну кількість позбавлених фактичної самостійності підприємств з метою проведення єдиної збутової політики.

Тест 12. Транснаціональний трест — це монополія, що об'єднує:

а) значну кількість позбавлених фактичної самостійності підприємств однієї галузі або суміжних галузей господарства;

б) значну кількість позбавлених фактичної самостійності підприємств у різних галузях господарства;

в) значну кількість позбавлених фактичної самостійності підприємств з метою проведення єдиної збутової політики.

Тест 13. Міжнародний обмін технологіями передбачає передачу іноземному контрагентству результатів науково-технічної діяльності, що мають:

а) практичну цінність у формі промислових зразків та товарних знаків;

б) практичну та наукову цінність;

в) практичну цінність у формі знань та науково-технічного, виробничого, управлінського, комерційного і фінансового досвіду;

г) усе перелічене вище.

Тест 14. Квотування імпорту ефективніше порівняно з митом у випадках, коли товар:

а) ввозиться у великих обсягах;

б) продається за демпінговими цінами;

в) є реімпортованим;

г) є конкурентоспроможнішим, ніж аналогічний національний.

Тест 15. У загальній структурі міжнародної торгівлі найвища частка торгівлі:

а) сільськогосподарською продукцією;

б) сировиною та паливом;

в) готовою продукцією;

г) послугами.

Тест 16. Для політики вільної торгівлі характерні:

а) високі митні тарифи;

б) демпінгові ціни;

в) добровільне обмеження експорту;

г) усунення кількісних обмежень.

Тест 17. Філія ТНК — це підприємство, у якому:

- а) прямий інвестор володіє понад 50% активів;
- б) іноземний інвестор має менш як 50% активів;
- в) яке повністю належить іноземному інвесторові.

Тест 18. Дочірня компанія ТНК — це підприємство, у якому:

- а) прямий інвестор володіє понад 50% активів;
- б) іноземний інвестор має менш як 50% активів;
- в) яке повністю належить іноземному інвесторові.

Тест 19. Демпінговими є ціни за якими:

- а) торгують між філіями ТНК;
- б) укладені згідно з біржовими угодами;
- в) нижчі від собівартості нормального рівня цін на ринку, де продається товар.

Тест 20. Трансфертними є ціни:

- а) за якими торгують між філіями ТНК;
- б) укладені згідно з біржовими угодами;
- в) нижчі від собівартості нормального рівня цін на ринку, де продається товар.

Тест 21. Перелік митних ставок, якими обкладаються товари, що ввозяться, вивозяться або транзитні товари:

- а) митні тарифи;
- б) мито;
- в) митний збір;
- г) квоти.

Тест 22. Яка умова поставки виконується, якщо експортер зобов'язується за власні кошти відповідно упакувати товар, зафрахтувати судно до місця призначення, доставити товар у порт, отримати експортну ліцензію, виконати митні формальності, навантажити товар на судно:

- а) FAS (Free Alongside Ship);
- б) FOB (Free on Board);
- в) C&F (Cost & Freight)?

5 Висновки: зробити висновок про мету, яка була досягнута при виконанні студентом практичної роботи

6 Контрольні питання:

- 6.1 Суть зовнішньоекономічної діяльності підприємства
- 6.2 Напрями зовнішньоекономічної діяльності
- 6.3 Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності
- 6.4 Ефективність зовнішньоекономічної діяльності

Література:

- 1 Бойчик І. М. Економіка підприємства. Навчальний посібник.- К.: Атіка, 2002.
- 2 Економіка підприємства: Збірник практичних задач і конкретних ситуацій: Навчаль-

- ний посібник / За заг. ред. Ф.Покропивного. - К.: КНЕУ, 1999. -328
- 3 Економіка підприємства: Підручник / А.Шегди - К.: Знання, 2005. – 431
 - 4 Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. Ф.Покропивного. -К.: КНЕУ, 2001.- 528 с, іл.
 - 5 Шваб Л.І. Економіка підприємства: Навчальний посібник. - К.: Каравела, 2004. - 568
 - 6 Шепеленко Г.І. Економіка, організація і планування виробництва на підприємстві. – Март, Ростов-на-Дону, 2001.
 - 7 Курочкін А. Організація виробництва: Навчальний осібник. –К.: 2001
 - 8 Манів З.О., Луцький І.М. Економіка підприємства: Навчальний посібник – К.: Знання, 2004
 - 9 Харів П.С. Економіка підприємства: збірник задач і тестів. –К, Знання 2008

Інструкція для виконання практичної роботи 3

Тема: Основні виробничі фонди: їх класифікація, облік та оцінка

1 Мета:

- 1.1 Сформувані та закріпити знання про класифікацію і структуру основних фондів та їх економічна суть
- 1.2 Закріпити знання про основні показники використання основних фондів і амортизацію основних фондів
- 1.3 Сформувані навички використання знань для розв'язання практичних задач

2 Матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення:

- 2.1 Калькулятори
- 2.2 Державний класифікатор України: Класифікація основних фондів.
- 2.3 Економіка підприємства: Збірник практичних задач і конкретних ситуацій: Навчальний посібник / За заг. ред. Ф.Покропівного. - К.: КНЕУ, 1999.
- 2.4 Харів П.С. Економіка підприємства: збірник задач і тестів. –К, Знання 2008

3 Теоретичні відомості: дати відповідь на питання

- 6) Класифікація і структура основних фондів, їх економічна суть.
- 7) Облік і оцінка основних фондів.
- 8) Моральний та фізичний знос основних фондів. Джерела коштів на їх відновлення.
- 9) Амортизація основних фондів. Показники використання основних фондів. Методика розрахунку та шляхи їх покращення.

4 Хід роботи:

4.1 Задача 1.

На підприємстві працює 1300 чоловік. Один робітник виготовляє за рік продукції на суму 2429 грн. Вартість основних фондів підприємства становить 1828 млн. грн..

Розрахувати показник фондівіддачі і фондомісткості.

4.2 Задача 2

У цеху 100 верстатів та двозмінний режим роботи (25 робочих днів та семигодинна їх тривалість). Було відпрацьовано 28 500 верстато-годин.

Визначити коефіцієнт змінності роботи обладнання.

4.3 Задача 3

Балансова вартість групи основних фондів підприємства на початок розрахункового року становить 35 млн. грн. Цього ж року впроваджено в експлуатацію у березні нове обладнання на суму 6 млн. грн. і списано у вересні обладнання, яке фізично і морально застаріло, на суму 4 млн. грн. У розрахунковому році обсяги виробництва товарної продукції на підприємстві становили 10 млн. грн. Цього ж року підприємство отримало балансовий прибуток у сумі 1,5 млн. грн..

Визначити середньорічну вартість групи основних фондів у розрахунковому році, а також коефіцієнт вибуття основних фондів, показник фондівіддачі, фондомісткості і рентабельності основних фондів.

4.4 Задача 4

Підприємству дозволено нараховувати прискорену амортизацію активної частини основних фондів, зокрема нових фрезерних верстатів.

Визначити яким методом (зменшеного залишку чи кумулятивним) краще нарахувати цю амортизацію, якщо початкова вартість верстата 45 тис. грн., а нормативний термін служби 5 років.

5 Висновки: зробити висновок про мету, яка була досягнута при виконанні студентом практичної роботи

6 Контрольні питання:

6.1 Що відноситься до основних фондів підприємства?

6.2 Що таке первісна вартість основних фондів?

6.3 Що таке амортизація?

Література:

- 10 Бойчик І. М. Економіка підприємства. Навчальний посібник.- К.: Атіка, 2002.
- 11 Економіка підприємства: Збірник практичних задач і конкретних ситуацій: Навчальний посібник / За заг. ред. Ф.Покропивного. - К.: КНЕУ, 1999. -328
- 12 Економіка підприємства: Підручник / А.Шегди - К.: Знання, 2005. – 431
- 13 Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. Ф.Покропивного. -К.: КНЕУ, 2001.- 528 с, іл.
- 14 Шваб Л.І. Економіка підприємства: Навчальний посібник. - К.: Каравела, 2004. - 568
- 15 Шепеленко Г.І. Економіка, організація і планування виробництва на підприємстві. – Март, Ростов-на-Дону, 2001.
- 16 Курочкін А. Організація виробництва: Навчальний осібник. –К.: 2001
- 17 Манів З.О., Луцький І.М. Економіка підприємства: Навчальний посібник – К.: Знання, 2004
- 18 Харів П.С. Економіка підприємства: збірник задач і тестів. –К, Знання 2008

Інструкція для виконання практичної роботи 4

Тема: Оборотні фонди: їх склад, структура та нормування

1 Мета:

- 1.1 Сформувані та закріпити знання про економічну сутність оборотних фондів підприємства
- 1.2 Закріпити знання про їх структуру та основні напрями поліпшення використання.
- 1.3 Сформувані навички використання знань для розв'язання практичних задач

2 Матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення:

- 2.1 Калькулятори
- 2.2 Економіка підприємства: Збірник практичних задач і конкретних ситуацій: Навчальний посібник / За заг. ред. Ф.Покропівного. - К.: КНЕУ, 1999.
- 2.3 Харів П.С. Економіка підприємства: збірник задач і тестів. –К, Знання 2008

3 Теоретичні відомості: дати відповідь на питання

- 1) Склад і структура оборотних фондів.
- 2) Нормування витрат матеріальних ресурсів
- 3) Оцінювання та основні напрями поліпшення використання оборотних фондів.

4 Хід роботи:

4.1 Задача 1.

У плановому періоді час одного обороту довести до 58 днів впровадження організаційно - технічних заходів. У базовому періоді обсяг реалізованої продукції становив 32 млн. грн., а середньорічний залишок нормованих оборотних засобів – 5, 5 млн. грн.

Визначити на скільки днів скоротиться період обороту оборотних засобів та абсолютну суму вивільнених оборотних коштів.

4.2 Задача 2

Розрахувати норматив оборотних засобів у витратах майбутніх періодів.

Вихідні дані:

На початок розрахункового періоду залишок витрат майбутніх періодів становить 25 тис. грн.;

Потреба у витратах протягом розрахункового періоду – 150 тис. грн.;

На собівартість продукції належить зарахувати 130 тис. грн.

4.3 Задача 3

Розрахувати норматив оборотних засобів у виробничих запасах, якщо:

- Квартальна потреба у сировині – 270 т;
- Ціна однієї тонни сировини – 31 тис. грн.;

Норма запасу : транспортного – 3 дні; підготовчого – 4 дні; поточного – 10 днів; резервного – 2 дні

4.4 Задача 4

Річний план реалізації продукції на підприємстві становить 28 млн. грн. Середньомісячна сума оборотних засобів запланована у сумі 7 млн. грн.. Внаслідок переведу цехів на нові технології тривалість одного обороту скоротилась на 10 днів. Визна-

чити планову і фактичну тривалість одного обороту, плановий і фактичний коефіцієнт оборотності та кількість вивільнених оборотних коштів внаслідок прискорення їх оборотності.

5 Висновки: зробити висновок про мету, яка була досягнута при виконанні студентом практичної роботи

6 Контрольні питання:

6.1 Що відноситься до оборотних фондів підприємства?

6.2 Що таке норми витрат матеріальних ресурсів і як вони розробляються?

6.3 Які групи показників витрат матеріальних ресурсів ви знаєте?

Література:

- 1 Бойчик І. М. Економіка підприємства. Навчальний посібник.- К.: Атіка, 2002.
- 2 Економіка підприємства: Збірник практичних задач і конкретних ситуацій: Навчальний посібник / За заг. ред. Ф.Покропивного. - К.: КНЕУ, 1999. -328
- 3 Економіка підприємства: Підручник / А.Шегди - К.: Знання, 2005. – 431
- 4 Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. Ф.Покропивного. -К.: КНЕУ, 2001.- 528 с, іл.
- 5 Шваб Л.І. Економіка підприємства: Навчальний посібник. - К.: Каравела, 2004. - 568
- 6 Шепеленко Г.І. Економіка, організація і планування виробництва на підприємстві. – Март, Ростов-на-Дону, 2001.
- 7 Курочкін А. Організація виробництва: Навчальний осібник. –К.: 2001
- 8 Манів З.О., Луцький І.М. Економіка підприємства: Навчальний посібник – К.: Знання, 2004
- 9 Харів П.С. Економіка підприємства: збірник задач і тестів. –К, Знання 2008

Інструкція для виконання практичної роботи 5

Тема: Персонал підприємства та його структура

1 Мета:

- 1.1 Сформулювати уявлення про сутність персоналу підприємства
- 1.2 Закріпити знання про його структуру та методи якісної та кількісної оцінки
- 1.3 Сформулювати навички використання знань для розв'язання практичних задач

2 Матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення:

- 2.1 Калькулятори
- 2.2 Економіка підприємства: Збірник практичних задач і конкретних ситуацій: Навчальний посібник / За заг. ред. Ф.Покропивного. - К.: КНЕУ, 1999.
- 2.3 Харів П.С. Економіка підприємства: збірник задач і тестів. –К, Знання 2008

3 Теоретичні відомості: дати відповідь на питання

- 1) Сутність персоналу підприємства та загальна характеристика його показників.
- 2) Поняття професії та кваліфікації.
- 3) Структура персоналу підприємства та її складові

4 Хід роботи:

4.1 Задача 1.

У поточному році підприємство виготовило продукції 1200 од. продукції. Прямі витрати праці на одиницю продукції становлять 220 люд-год.

Визначити чисельність працівників підприємства, якщо допоміжні робітники становлять 42 % від основних, а керівники, спеціалісти і службовці -18 % від чисельності робітників.

4.2 Задача 2

У звітному році підприємство виготовило продукції на суму 3200 тис. грн., а чисельність працівників становить 150 чоловік. У поточному році передбачається ріст обсягу виробництва продукції на 12% та підвищення продуктивності праці на 8 %.

Визначити чисельність працівників підприємства у поточному році.

4.3 Задача 3

Підприємство виготовляє вироби з пластмаси способом лиття. Річний обсяг виробництва виробів – 900 тис. шт., а трудомісткість виробу – 0,35 нормо-год. Тривалість робочої зміни – 8 годин (режим роботи - однозмінний). Внутрішньозмінні витрати часу з вини робітників – 1,5 %, регламентоване невикористання обладнання – 3 %. Процент виконання норм виробітку – 105 %. Кількість робочих днів у році – 223.

Визначити необхідну чисельність робітників – відрядників.

4.4 Задача 4

Задача 5

Квартальна програма виробничої ділянки 620 комплектів деталей. Час на обробку одного комплекту: з токарних робіт – 8,2 год, з фрезерних – 7,1 год, норма виробітку, що плануються на токарні роботи – 110 %, на фрезерні – 115%. У кварталі 70 робочих днів, тривалість зміни – 8 год.

Визначити чисельність робітників.

5 Висновки: зробити висновок про мету, яка була досягнута при виконанні студентом практичної роботи

6 Контрольні питання:

6.1 Що таке персонал підприємства, його облікова, середньооблікова та явочна чисельність?

6.2 Пояснити сутність професії та кваліфікації

6.3 Як визначається рівень кваліфікації робітників та рівень її використання на підприємстві? Про що на практиці говорять ці показники?

Література:

- 1 Бойчик І. М. Економіка підприємства. Навчальний посібник.- К.: Атіка, 2002.
- 2 Економіка підприємства: Збірник практичних задач і конкретних ситуацій: Навчальний посібник / За заг. ред. Ф.Покропивного. - К.: КНЕУ, 1999. -328
- 3 Економіка підприємства: Підручник / А.Шегди - К.: Знання, 2005. – 431
- 4 Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. Ф.Покропивного. -К.: КНЕУ, 2001.- 528 с, іл.
- 5 Шваб Л.І. Економіка підприємства: Навчальний посібник. - К.: Каравела, 2004. - 568
- 6 Шепеленко Г.І. Економіка, організація і планування виробництва на підприємстві. – Март, Ростов-на-Дону, 2001.
- 7 Курочкін А. Організація виробництва: Навчальний осібник. –К.: 2001
- 8 Манів З.О., Луцький І.М. Економіка підприємства: Навчальний посібник – К.: Знання, 2004
- 9 Харів П.С. Економіка підприємства: збірник задач і тестів. –К, Знання 2008

Інструкція для виконання практичної роботи 6

Тема: Організаційні основи оплати праці

1 Мета:

- 1.1 Сформуванати поняття нормування витрат праці на підприємстві
- 1.2 Закріпити знання про особливості тарифної та безтарифної систем оплати праці
- 1.3 Сформуванати навички використання знань для розв'язання практичних задач

2 Матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення:

- 2.1 Калькулятори
- 2.2 Економіка підприємства: Збірник практичних задач і конкретних ситуацій: Навчальний посібник / За заг. ред. Ф.Покропивного. - К.: КНЕУ, 1999.
- 2.3 Харів П.С. Економіка підприємства: збірник задач і тестів. –К, Знання 2008

3 Теоретичні відомості: дати відповідь на питання

- 1) Основні кількісні міри витрат праці, методи нормування витрат праці на підприємстві
- 2) Основні складові робочого часу: час роботи та час перерв
- 3) Поняття тарифної системи та тарифікації робіт і робітників
- 4) Тарифна сітка, тарифні розряди та тарифні коефіцієнти та їх практичне значення

4 Хід роботи:

4.1 Задача 1

Визначити годинну тарифну ставку робітників відрядників складального цеху при середньому розряді 4,7. Ставка I розряду становить — 3,12 грн./год. Тарифний коефіцієнт IV розряду — 1,7, а V — 2,0. На основі середньої тарифної ставки встановити середній тарифний коефіцієнт робітників.

4.2 Задача 2

Розрахувати годинну тарифну ставку робітників погодинників гальванічного цеху при середньому розряді 2,8, якщо відомо, що тарифна ставка I розряду — 3,25 грн./год, а тарифні коефіцієнти II і III розрядів відповідно — 1,2 і 1,45 грн./год. На основі середньої тарифної ставки встановити середній тарифний коефіцієнт робітників цеху.

4.3 Задача 3

Визначити заробітну плату майстра дільниці, який протягом місяця 5 днів перебував на лікарняному. Його місячна тарифна ставка становить 1230 грн. За основу взяти фонд часу поточного місяця. Підприємство працює 5 днів на тиждень.

4.4 Задача 4

Визначити заробітну плату робітника-відрядника ковальсько-пресового цеху, який за місяць виготовив 50 виробів А трудомісткістю 1,5 нормо-год/шт. і 80 виробів Б трудомісткістю 2,2 нормо-год/шт. за IV розрядом робіт. Тарифний коефіцієнт IV розряду 1,7. Годинна тарифна ставка I розряду 4,23 грн./ год. Система оплати праці — пряма відрядна.

4.5 Задача 5

Визначити заробітну плату робітника III розряду при відрядно-преміальній системі, якщо він за місяць виготовив 173 вироби при плані 140. Норма часу на виконання операції становить 1,3 нормо-год, а годинна тарифна ставка за розрядом ро-

біт — 4,52 грн./год. Доплата за виконання плану — 10%, а за кожний процент перевиконання плану — 1,5%.

4.6 Задача 6

Визначити відрядтго-преміальну заробітну плату робітника II розряду, який за місяць виготовив 175 виробів при плані 125 шт./міс. Розцінка за складання виробу 5,31 грн./шт. Доплати за виконання плану — 10% , а за кожен процент перевиконання плану 1,5%.

5 Висновки: зробити висновок про мету, яка була досягнута при виконанні студентом практичної роботи

6 Контрольні питання:

6.1 Що таке норма часу та норма виробітку?

6.2 Пояснити, якими методами відбувається нормування витрат праці

6.3 В чому різниця між фотографією робочого дня та хронометражем?

6.4 Мета тарифікації робіт і робітників. Яке призначення тарифної сітки і що демонструє тарифний коефіцієнт?

6.5 Пояснити сутність безтарифної системи оплати праці та сферу її застосування

Література:

- 1 Бойчик І. М. Економіка підприємства. Навчальний посібник.- К.: Атіка, 2002.
- 2 Економіка підприємства: Збірник практичних задач і конкретних ситуацій: Навчальний посібник / За заг. ред. Ф.Покропивного. - К.: КНЕУ, 1999. -328
- 3 Економіка підприємства: Підручник / А.Шегди - К.: Знання, 2005. – 431
- 4 Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. Ф.Покропивного. -К.: КНЕУ, 2001.- 528 с, іл.
- 5 Шваб Л.І. Економіка підприємства: Навчальний посібник. - К.: Каравела, 2004. - 568
- 6 Шепеленко Г.І. Економіка, організація і планування виробництва на підприємстві. – Март, Ростов-на-Дону, 2001.
- 7 Курочкін А. Організація виробництва: Навчальний осібник. –К.: 2001
- 8 Манів З.О., Луцький І.М. Економіка підприємства: Навчальний посібник – К.: Знання, 2004
- 9 Харів П.С. Економіка підприємства: збірник задач і тестів. –К, Знання 2008

Інструкція для виконання практичної роботи 7

Тема: Організація та інфраструктура виробництва: принципи раціональної організації виробничого процесу

1 Мета:

- 1.1 Сформувати знання про сутність виробничого процесу та його структурні елементи
- 1.2 Сприяти закріпленню знань про принципи раціональної організації виробничого процесу
- 1.3 Сформувати навички використання знань для розв'язання практичних задач

2 Матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення:

- 2.1 Калькулятори
- 2.2 Економіка підприємства: Збірник практичних задач і конкретних ситуацій: Навчальний посібник / За заг. ред. Ф.Покропивного. - К.: КНЕУ, 1999.
- 2.3 Харів П.С. Економіка підприємства: збірник задач і тестів. –К, Знання 2008

3 Теоретичні відомості: дати відповідь на питання

- 1) Поняття виробничого процесу та його різновиди
- 2) Сутність виробничої операції. Класифікація виробничих операцій
- 3) Принципи організації виробничих процесів
- 4) Виробничий цикл його характеристика, його структура та шляхи його скорочення

4 Хід роботи:

4.1 Задача 1

Обробляється партія деталей розміром 4 шт. Тривалість операцій становить: $t_1=2\text{хв}$, $t_2=4\text{хв}$, $t_3=1\text{хв}$, $t_4=3\text{хв}$.

Визначити тривалість виробничого циклу при послідовному, паралельному і паралельно-послідовному видах руху предметів праці. Як зміниться середня тривалість виготовлення 1 деталі при переході з паралельного на паралельно-послідовний вид руху деталей?

4.2 Задача 2

Визначте такт і ритм потокової лінії, добове виробниче завдання якої становить 600 деталей, режим роботи лінії двозмінний, тривалість зміни 8 год.

4.3 Задача 3

Визначте такт і ритм потокової лінії, добове виробниче завдання якої становить 460 деталей, режим роботи лінії двозмінний, тривалість зміни 8 год. Регламентовані перерви становлять 20 хвилин.

4.4 Задача 4

Визначте ритм потокової лінії, добова програма випуску якої становить 2400 деталей, а частка технологічно неминучого браку складає 4%. Режим роботи лінії двозмінний. Тривалість зміни 8 год.

4.5 Задача 5

На потоковій лінії передбачено 10 операцій. Такт лінії 2 хв/дет. 7 операцій мають довжину по 2 хв кожна, 2 операції по 4 хв кожна, 1 операція 6 хв.

Визначити кількість робочих місць по лінії?

5 Висновки: зробити висновок про мету, яка була досягнута при виконанні студентом практичної роботи

6 Контрольні питання:

- 6.1 Що таке виробничий процес та які різновиди виробничих процесів бувають ?
- 6.2 Пояснити сутність виробничої операції як складової частини виробничого процесу та класифікувати її за різними ознаками
- 6.3 Назвіть основні принципи організації виробничих процесів
- 6.4 Що таке виробничий цикл та з яких структурних елементів він складається?
- 6.5 Які шляхи скорочення виробничого циклу вам відомі та в чому їх зміст?

Література:

- 1 Бойчик І. М. Економіка підприємства. Навчальний посібник.- К.: Атіка, 2002.
- 2 Економіка підприємства: Збірник практичних задач і конкретних ситуацій: Навчальний посібник / За заг. ред. Ф.Покропивного. - К.: КНЕУ, 1999. -328
- 3 Економіка підприємства: Підручник / А.Шегди - К.: Знання, 2005. – 431
- 4 Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. Ф.Покропивного. -К.: КНЕУ, 2001.- 528 с, іл.
- 5 Шваб Л.І. Економіка підприємства: Навчальний посібник. - К.: Каравела, 2004. - 568
- 6 Шепеленко Г.І. Економіка, організація і планування виробництва на підприємстві. – Март, Ростов-на-Дону, 2001.
- 7 Курочкін А. Організація виробництва: Навчальний посібник. –К.: 2001
- 8 Манів З.О., Луцький І.М. Економіка підприємства: Навчальний посібник – К.: Знання, 2004
- 9 Харів П.С. Економіка підприємства: збірник задач і тестів. –К, Знання 2008